

En la responsabilitat del moment

Quan En Cambó va ésser requerit per a entrar a formar part d'un Ministeri que havia de substituir i havia de modificar la continuació dels altres Ministeris dels partits del torn fins aleshores dominants, hom va entendre desseguida que el sol fet d'ésser-ne demadada la seva col·laboració significava ja una rectificació dels dolents sistemes de govern per ell combatuts i fins en aquells instants seguits, predicció que es veié confirmada amb l'acceptació d'En Cambó a qui va encarregar-se una de les carteres de més treball i de més responsabilitat.

La vida del nostre Estat en aquests jorns de trasmutances heroiques s'és estabilitzada en un sentit modernitzador de les teories governamentals que avui ja ha escampat pel país la fè i l'esperança en una benhaurada renovació. El Govern que ara regeix els destins d'Espanya s'ha identificat en les ànsies i les necessitats d'un canvi pel país sentides, i en la seva actuació procura encarrilar les energies espanyoles devers una finalitat comú de progrés i d'avanç.

No ha d'ésser per a ningú cap sorpresa el saber que és En Cambó el que principalment amb la seva activitat i la seva preparació dona al Govern actual la més sòlida garantia de veritat en la definició de Govern de concentració que li ha estat concedida, i també que és ell el qui dona mostres de major i més eficaç interès en el desplegament de la seva tasca en la cartera que li fou encomanada, que és sense cap dubte aquella on hi poden posar-se més de relleu les iniciatives de l'home que la despenya i la que permet estendre-les a un camp més vast i per tant de més responsabilitat, puix que en la lamentable situació de desídia i desorganització en què es troben totes les coses a Espanya no n'hi haurà, però, cap més que pugui ultrapassar l'estat de misèria indigència a què es veuen reduïdes les iniciatives impulsores del progrés i benestar del país de què s'ha de curar del Ministeri de Foment estant.

No hem de fer-nos encara la il·lusió ni forjar-nos la creença de què amb l'únic fet de constituir-se el Ministeri actual tots aquells qui pocs dies abans havien donat nom a les velles colles dels partits del torn se sentiren de cop i volta incorporats a la gran necessitat modificadora de motlles i sistemes que En Cambó i el seu partit defensaven i contra la qual aquells homes tant hi feien valer el pes de la seva organització. Es per això que encara avui hi han figurons que perteneixen a partits els capítols dels quals figuren dintre el Govern i que no obstant i això intenten entrebancar al mig del Congrés els seus nous projectes amb una actitud poc seriosa de cap valor digne i de cap elogiàble sinceritat.

La intervenció nacionalista en el Govern espanyol, duent-hi el bagatge admirable de la seva preparació i de la seva habilitat eficient en altres camps d'actuació, fa que en el gabinet que actualment governa hi culmini la nota de serietat i de eficàcia, personificant-se sobretot en els nostres homes aquelles ànsies renovadores per tot el país sentides. Per tot això, per aquesta plena confiança del país envers els nostres *leaders*, la seva responsabilitat esdevé més gran, puix que en ells i en la seva actuació s'hi enclouen totes les aspiracions espanyoles d'arribar a una nova situació de més amplitud d'iniciatives, més oberta a les alenades de fora i més fixada en les necessitats del poble.

Dintre la responsabilitat del moment, l'actuació nacionalista hi fa sentir-hi el pes de la seva actuació eficaç, i per pri-

mera vegada, de moltes situacions ençà, és donada la sensació de què des de les altures del Govern hi ha qui es preocupa de totes les necessitats espanyoles i de l'aprofitament de les seves energies.

EL MONUMENT A MONTURIOL

Al cap de la Rambla de Figueres s'hi aixeca de poc el monument a Narcís Monturiol. Pedra i bronze, línies pures i netes, clara harmonia enquadrada per la tofa abundosa d'uns plàtans de soca groixuda. Imaginem ara en el seu lloc l'obra que coneguèrem en el taller de l'escultor, fa uns mesos, entre altres obres que hi eren exposades. Damunt la plataforma de fusta que girava a voler, com acabada de néixer de la fosa, vèiem aquesta figura de dona mig nua que ofereix a la memòria de l'home immortal la seva branca de llorer. Envoltava la figura una llum més quieta i dolça de la que ara ha de sentir al seu entorn, llum veritable i forta d'aire obert, però ha d'ésser la mateixa la sensació del qui la miri. En contemplar-la i en imaginar per ella les proporcions de la maqueta del començament total, ens semblava tenir resolt davant dels ulls un bell problema d'harmonia: entre el cos mig nu de la dona i la massa de pedra del sòcol, entre una forma més enllà dels límits del temps i la petita anècdota que tot retrat d'un home significa. La dificultat del monument estaria en tenir que exaltar una glòria científica i recordar als homes un invent. El mar, l'onatge, l'aparell submergible no són elements que puguin fixar-se en pedra si no és a través la sobrietat del relleu. Es a dir, tractar l'escultura com una tela pintada, reduint tot el possible els volums fins a un lleu modelat que de lluny se confongui amb la superfície plana.

L'Enric Casanovas ha donat al problema una solució lògica i bella. No manca en el monument l'element indispensable — per ésser un monument — de la testa d'En Monturiol, i amb una gràciosa senzillesa hi és evocada la forma de l'*Ictini* en l'aigua, forma velada en el relleu. Així ço que té el sabor dominant no és l'anècdota inevitable sinó el símbol més vast: la jove dona que sembla muntar de darrera el sòcol, com si fos una muntanya, alçant la branca de llorer com si volgués dir-nos que la vida de treballs i engúnies, que l'enfilall d'hores doloroses de l'inventor, se fonen més enllà del temps, per deixar només en la memòria dels que vinguin, l'exemple enfortidor i civil de la persistència i força de voluntat d'un home.

ALEXANDRE PLANA.

(De «La Revista».)

LLIBRES

EL CANT GEORGIC, per Fidel S. Riu i Dalmau. Manresa. Preu: 3 Ptes.

En la diversitat de l'actual moment líric a Catalunya la característica d'En Riu i Dalmau hi és la serenitat, condició que bellament es manifesta en aquest primer llibre que just publicava després d'una llarga preparació d'activitat intel·lectual.

En Riu i Dalmau no posa en els seus versos el neguit de cap turment, i en la forma, — potser en algun lloc un xic massa displicent, — no deixa de conservar-hi la claredat del concepte. Esmement aquí tan sols, puix que no podem admetre'n la justícia, la divisió en *fàcils* i *diffícils* amb què algú classificava els nostres poetes d'avui, i per cap raó voldríem incloure En Riu en la primera d'aquelles divisions, malgrat la claredat atraient de la seva poesia. La facilitat poètica no és elogi-

actualment massa envejable, puix que avui els escriptors han de donar a la seva producció una alta valor de cosa espiritualment sentida que ben poc pot avenir-se amb una sobreproducció literària filla d'un excés de facilitat o d'eloqüència. I així, per exemple, en el número passat podem nosaltres negar tota valor poètica i de sentiment al llibre del senyor Masfern que allí hi comentàvem, amb tot i que aquell senyor arribava al màxim de facilitat de producció; però en la candorositat dels seus versos, en la manca d'espiritual interès que en ells hi és característica general no s'hi pot establir cap elogiàble valoració.

El jove poeta del qual avui en comentem el seu primer llibre sap cantar en ell totes les diversitats de l'instant lluminós, no aturmentant-se en cap neguit. Els versos

*«no cerco en ella cap després
perquè el present se'm mostra sempre
[nou]»*

amb què el poeta saluda la vila de Sallent, creuríem aplicar-los nosaltres amb justícia a tota la poesia d'En Riu, en la qual sap infondre-hi en la visió objectiva que és tema dels seus cants la justa ponderació de l'esperit amb què l'admira.

El poeta sol trobar una viva correspondència entre la imatge de l'espectacle cantat i l'esperit que l'anima, establint una analogia entre l'*instant* i l'*admiració de l'instant* fosos en una sensació que ens atreveríem a nomenar panteística. En Riu canta l'espectacle que sent en el seu just objectivisme, però desseguida hi troba l'analogia amb una diversa i elegant posició espiritual. En aquest aspecte la poesia «Tornes del camp plena del dia...» la trobem bellament valoradora de aquest caire del poeta, en la qual hi diu imatges tan sobriament retallades com aquesta:

*«... un poc de vent mou la faldilla
i un poc d'amor mou ton anhel.»*

o bé:

*«... la joventut tota et ressona
com un istiu a dintre el pit.»*

I encara en altres llocs hi trobem justificada la nostra adjectivació panteística, com en aquells altres versos en què diu l'elogi de la donzella del «Vultus affabilis» en la pupil·la de la qual *s'enfila* — la prometença del blat, i es tornen tan clars els seus ulls que apar *com si totes les Maries* — *somriguessin per sa faç*.

Es precisament en aquesta exacta ponderació de les imatges allí on la poesia d'En Riu i Dalmau ens sembla més original i més plena del propi fervor del poeta.

Obre el llibre un «Cant a la meua terra» que ens recorda, però, en alguns llocs a altres poetes, i en el qual nogensmenys s'hi fa obiradora la facilitat d'En Riu en manejar els versos blancs als quals sap donar-los la majestuositat cadenciosa pròpia de l'elevació de la idea.

Al final del llibre ens fa promesa el poeta de dos nous llibres que té en preparació.

L'OFERENT.

ESPECTACLES

En Morano al Teatre EL JARDIN

En les diverses obres que En Morano porta representades en el «Teatre El Jardín» en aquesta curta temporada, hem pogut veure-hi confirmades les seves dots de gran actor, potser el més complet del teatre castellà.

Des dels grans espasmes tràgics dels drames que ha representat, fins a aquell tipu joganer que matitzà en «Lo que vale

el talento!», el talent d'En Morano hi teixeix una magnífica gradació dintre la qual sap assimilar-se qualsevol personatge.

L'actuació d'En Morano és un èxit artístic, i enc que els plens no siguin possible els dies feiners, no per això deixen d'assistir a «El Jardín» els nombrosos admiradors del gran actor.

Avui dissabte està anunciat «El Alcalde de Zalamea».

Demà diumenge, a la tarda, «El Centenario», i per la nit, «El chiquitín de la casa».

Els Jocs Florals de l'Empordà

Els Jocs Florals de l'Empordà, que cada any organitza la benemèrita entitat «Ateneu Empordanès» en una diferent població d'aquesta comarca i que l'any passat tingueren lloc a Figueres, està acordat que enguany sigui a La Bisbal i en un dels dies de la seva festa major (mitjans d'agost), on es celebri la bella festa de les lletres catalanes.

Al tal efecte està nomenada una comissió que treballa activament en l'organització d'aquesta patriòtica jornada que, per l'entusiasme que els anima i pels valiosíssims premis (quasi en sa totalitat en metàlic) que han ofert nombroses i distingides personalitats de Catalunya, promet revestir caràcters esplèndids de llum.

Dintre de pocs dies sortirà el cartell anunciador, estant la comissió organitzadora a disposició de tothom per aclarir qualsevol dubte que se li consulti.

Podem avançar que tant el Jurat literari com el musical, seran integrats per il·lustres personalitats de la nostra terra.

Les publicacions de la «Editorial Catalana»

CONTES D'ANDERSEN

Aquest simple nom popular porta el darrer volum publicat per l'«Editorial Catalana». Un llibre doblement exquisit i doblement íntim; perquè l'una cosa i l'altra són per a nosaltres les màgiques històries del gran somiejador danès, i les il·lustracions d'En Torné Esquius. Excel·lents col·laboradors! El consorci de l'autor de «Les coses que veïe la Lluna» i el gentilíssim i elegantíssim dibuixant català, és un veritable honorament de la «Biblioteca Literària» que consagrarà, ben segur, l'extraordinari èxit de llibreria d'aquesta sèrie, que ha superat totes les expectacions, i ha deixat infinitament enretra tots els precedents.

Una llar no és realment una llar sense un tabal, una nina, uns quants testos, un ocell, una regadora... i el llibre de contes de Joan Cristià Andersen, que és com si diguéssim el paradís on han anat a raure, per a llur perpètua felicitat, les animetes de les coses infantivols i gracioses dels moderns, retallats, confortables i anecdòtics habitatges humans. Joan Cristià Andersen és un dels mentors clàssics de la imaginació. Joan Cristià Andersen és un creador de folk-lore: un creador de folk-lore sota els llums de gas. Joan Cristià Andersen és el creador d'un tipus d'humorisme romàntic, d'un gènere de poesia casolana, d'un matís d'epopeia infantivola, d'una modalitat de l'apòleg, i, a «Les coses que veïe la Lluna», del poema en prosa: vegi's la meravellosa evocació de la «Nit XXVIII.»

Josep Sans i Roquer ADVOCAT

Gestiona i tramita els préstecs del **BANC HIPOTECARI** d'Espanya amortitzables i al 5% anual. **Cervantes, 25 baixos, (abans S. Pau) FIGUERES**